

**A jövő nemzedékek szószólójának közleménye a hegyek nemzetközi napja alkalmából
(2021. december 11. szombat)**

Dr. Bándi Gyula, a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztoshelyettes a hegyvidékek, hegységek, hegyek, mint természeti kincseink jelentőségére, a hegyi biodiverzitás megőrzésének és fenntartható használatának fontosságára, a hegyeknek a Föld klímaszabályozásában beöltött szerepére hívja fel a figyelmet.

December 11-ét az ENSZ közgyűlése 2003-ban nyilvánította a hegyek nemzetközi napjává, amely a 2002-ben rendezett „A hegy nemzetközi éve” rendezvényből született. Ennek célja, hogy felismerjük, milyen alapvető szerepet játszanak a hegyek életünkben, és értékeljük, hogy a hegyek, hegyi ökoszisztémák, hegyvidéki erdőterületek védelme, megőrzése, fenntartása miként járul hozzá az emberi jól-lét biztosításához.

A Föld szilárd felszínének körülbelül 27%-át tekinthetjük hegységnek. A természeti feltételek miatt (nehezebben megközelíthetők, kevésbé lakottak, sokszínűek, övezetes klímájúak stb.) a hegyek növény- és állatvilága nagyon változatos, számos veszélyeztetett fajnak adnak otthont. A világ biológiai sokféleség megőrzésében kulcsszerepet játszó területeinek 30%-a hegyekben található. A hegyek és hegyi ökoszisztémák élelmiszert, faanyagot, gyógyszert biztosítanak, tápanyagraktárt jelentenek, továbbá klíma-, víz-, talaj- és levegőminőség szabályozó szerepet töltenek be. A hegyek szolgáltatják a világ édesvizének 60-80 százalékát. Esztétikai értékei kikapcsolódást, feltöltődést jelentenek a pihenni vágyóknak.

A hegyek állapotától nagyban függ a növény- és állatvilág sokszínűsége, az erdőgazdálkodás, élelmiszerellátás mennyisége és minősége, vizeink tisztasága, jó állapota. A hegyvidéki ökoszisztémákra különösen erős nyomás nehezedik a földhasználat megváltozása, az éghajlatváltozás, a túlnépesedés, az inváziós fajok terjedése és a szennyezés fokozódása által. Az erőforrások egyre intenzívebbé váló használata fenyegeti ezt az egyedi természeti és kulturális örökséget, amelynek megőrzése mindannyiunk közös felelőssége, hiszen természeti erőforrásaink adják az emberi megélhetés alapját.

A szószóló a klímaváltozás tekintetében is fel kívánja hívni a figyelmet a hegyek szerepére. A hegyvidéki erdők létfontosságúak a széntárolásban, ezért aggasztó, hogy az erdőirtás határai egyre magasabbra tolódnak, elvesztésük drámai hatással van a természetre, környezetre, továbbá felgyorsítja a klímaváltozást.

A hegyekben lévő fagyott jégárak, gleccserek állapota, mozgása, tömegének változása indikátorként mutatja a klímaváltozás egyre gyorsuló folyamatát. Fogyásuk azért nagy probléma, mivel Földünk édesvízkészletének jelentős része található fagyott állapotban a gleccserekben, illetve a hegycsúcsok és a sarkvidék jegében. Olvadásuk közvetlenül hat az általuk táplált nagy folyamrendszerek vízhozamára, vízjárásának átalakulására, a potenciális ivóvízbázisok kritikus csökkenésére, hosszútávon pedig mindez a tengerszint emelkedésével, egyes területek elsivatagosodásával, illetve az ökoszisztéma jelentős mértékű megváltozásával is jár.

A hegyek nemzetközi napja lehetőség arra, hogy ismételten felhívjuk a figyelmet az Alaptörvény P) cikkéből eredő kötelezettségre, miszerint a nemzet közös örökségét, hazánk természeti erőforrásait – köztük a hegyvidéki termőföldet, az erdőket és a hegyekből eredő

vizeinket, az ott található biológiai sokféleséget fenntartható módon kell használni, a jövő nemzedékek számára meg kell őrizni.

Az alapvető jogok biztosának helyettese emlékeztet arra, hogy az Alkotmánybíróság rendelkezése szerint az állam – a jövő nemzedékek, mint kedvezményezettek számára egyfajta bizalmi vagyonkezelőként is eljárva, az ő hipotetikus örökségük védelmét megvalósítva – a természeti és kulturális kincsek használatát, hasznosítását csak addig a mértékig teheti lehetővé, ameddig az nem veszélyezteti ezen kincsek hosszú távú fennmaradását. Ezért minden szükséges lépést meg kell tenni annak érdekében, hogy a hegyvidéki területek degradációja csökkenjen, elő kell segíteni a helyreállításukat.